

Sławomir BYLINA

<https://orcid.org/0000-0002-3975-5625>

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

## Udział kapelanów wojskowych w międzynarodowych misjach poza granicami państwa

### Streszczenie

W ramach posługi duszpasterskiej w Ordynariacie Polowym oprócz podstawowych zadań w kraju przypisany jest także udział w misjach poza granicami państwa. Począwszy od 1990 r., kapelani wojskowi biorą czynny udział w misjach organizowanych przez ONZ, NATO i EU. Formę i zakres posługi regulują poszczególne przepisy prawne zarówno ze strony Ministerstwa Obrony Narodowej, jak i Kościoła katolickiego.

Celem publikacji jest ukazanie obecności kapelanów wojskowych w międzynarodowych misjach poza granicami państwa w latach 1990–2023.

**Słowa kluczowe:** kapelan wojskowy, Kościół, wojna, pokój, bezpieczeństwo.

### Wprowadzenie

Zgodnie z obowiązującą definicją zawartą w konstytucji apostołskiej *Spirituali militum curae*

Kościół zawsze z niezwykłą dbałością starał się o zapewnienie żołnierzom, stosownie do różnych okoliczności, duchowej opieki. Żołnierze stanowią bowiem określoną grupę społeczną i ze względu na szczególne warunki życia wchodzą na stałe w skład sił zbrojnych z własnej woli lub też na mocy prawa powołani do nich na określony czas, potrzebują konkretnej i specyficznej opieki duszpasterskiej<sup>1</sup>.

Jak wskazał bp prof. dr hab. Tadeusz Płoski, „Duszpasterstwo wojskowe oparte jest na własnej odrębności i autonomii prawnej”<sup>2</sup>. Również w oparciu

<sup>1</sup> Konstytucja apostołska „*Spirituali militum curae*” z 21 kwietnia 1986 r., „Acta Apostolicae Sedis” 1986, vol. 78, s. 481–486.

<sup>2</sup> Bp. T. Płoski, *Duszpasterstwo w Wojsku Polskim. Studium prawne z uwzględnieniem praw człowieka i prawa humanitarne*, Olsztyn 2006, s. 9.

o konstytucję apostolską Jana Pawła II *Spirituali militum curae* z 21 kwietnia 1986 r.<sup>3</sup>, *Kodeks prawa kanonicznego* oraz nowy *Statut Ordynariatu Polowego* z 2021 r. rozpoznajemy, że do duszpasterstwa Ordynariatu Polowego

należą katolicy Kościoła łacińskiego i katolickich kościołów wschodnich, ze szczególnym uwzględnieniem żołnierzy zawodowych [...], żołnierzy w czynnej służbie wojskowej (niezawodowi), w czasie pełnienia służby [...], kombatanci i weterani uznani za takich przez prawo państwowe [...]<sup>4</sup>.

Jak można zauważyć, kapelan wojskowy uczestniczy w stacjonowaniu Wojska Polskiego wszędzie, gdzie jest to możliwe i gdzie znajduje się żołnierz.

Tematyka działalności kapelanów wojskowych w misjach zagranicznych jest oczywiście punktem zainteresowań wielu badaczy, zarówno cywilnych omawiających działania i funkcjonowanie poszczególnych Polskich Kontyngentów Wojskowych<sup>5</sup> (PKW), jak również duchownych, którzy niejednokrotnie sami brali udział w Międzynarodowych Kontyngentach Wojskowych<sup>6</sup>. Również autor publikacji zgłębia poruszaną tematykę przedmiotu<sup>7</sup>.

Publikacja ma na celu ukazanie podstaw prawnych udziału kapelana wojskowego w międzynarodowych misjach poza granicami państwa, zarówno w ujęciu Ministerstwa Obrony Narodowej, jak również Ordynariatu Polowego. W treści pracy przedstawiony zostanie wykaz kapelanów wojskowych biorących udział w misjach NATO, UE i ONZ w latach 1990–2023.

<sup>3</sup> „Acta Apostolicae Sedis” 1986, vol. 78, s. 481–486.

<sup>4</sup> *Statut Ordynariatu Polowego w Polsce*, art. 3., „Biuletyn Urzędowy Ordynariatu Polowego” 2021, nr 1 (1), s. 10.

<sup>5</sup> G. Ciechanowski, *Operacje pokojowe ONZ w XX wieku*, Toruń 2013; F. Gągor, K. Paszkowski, *Międzynarodowe operacje pokojowe w doktrynie obronnej RP*, Toruń 1999; M. Marszałek, J.T. Limanowski, *Operacje pokojowe Organizacji Narodów Zjednoczonych. Geneza. Struktura. Planowanie*, Warszawa 2011.

<sup>6</sup> L. Szot, M. Bałtaj, *Duszpasterstwo wojskowe w misjach pokojowych i stabilizacyjnych Polskich Sił Zbrojnych*, [w:] *Formy duszpasterstwa w Wojsku Polskim*, red. ks. L. Szot, Warszawa 2010, s. 7–48; S.L. Głódź, *Duszpasterstwo wojskowe w misjach pokojowych*, [w:] *Historia duszpasterstwa wojskowego na ziemiach polskich*, red. J. Ziółek i in., Lublin 2004, s. 17–54; Z. Kępa, *Służba duszpasterska kapelanów Ordynariatu Polowego na misjach poza granicami państwa*, [w:] *W służbie społeczeństwu. Polska w obronie praw człowieka na świecie i w kraju*, red. J. Stala, M. Butrymowicz, Kraków 2022, s. 45–57.

<sup>7</sup> S. Bylina, *Kapelani wojskowi garnizonu Szczecin w posłudze duszpasterskiej podczas misji NATO*, [w:] *Służby specjalne i inne podmioty w systemie bezpieczeństwa państwa*, red. M. Cypriak, T. Grzywański, P. Nowak, Szczecin 2016, s. 149–156; idem, *Kapelani wojskowi Południowego Podlasia w posłudze duszpasterskiej w misjach NATO i EU*, „Drohiczyński Przegląd Naukowy” 2017, nr 9, s. 267–277; S. Bylina, G. Ciechanowski, *12. Batalion Dowodzenia Ułanów Podolskich. Służba, dzieje, tradycje*, Szczecin 2017; S. Bylina, *Życie obozowe w Camp Marechal de Latre de Tassigny w Novo Selo podczas XXXVI zmiany PKW KFOR w Kosowie*, [w:] *Sztuka przetrwania. Życie codzienne w ekstremalnych warunkach obozowych w XX–XXI wieku*, red. Z. Chyra-Rolicz, M. Fałdowska, Siedlce 2019, s. 397–413.

## Uwarunkowania prawne udziału kapelanów w misjach wojskowych

Aktem normatywnym, który regulował udział żołnierza w misjach poza granicami państwa, była ustawa z dnia 19 lutego 1998 r. o zasadach użycia Sił Zbrojnych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w 1998 r.<sup>8</sup>. Wymieniony dokument zastąpiono aktem z 1 stycznia 1999, czyli ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa<sup>9</sup>. Powyższa ustawa dotyczy użycia lub pobytu poza granicami państwa związków operacyjnych i taktycznych oraz oddziałów i pododdziałów, zwanych dalej „jednostkami wojskowymi”<sup>10</sup>.

Od strony kościelnej, czyli z ramienia Ordynariatu Polowego, decyzję o wyjeździe kapelana na misję podejmuje biskup polowy na podstawie wydanego dekretu. Jak czytamy w dekrete biskupa polowego: „[...] na podstawie kan. 564 i 569 Kodeksu prawa kanonicznego i Statutu Ordynariatu Polowego w Polsce [...], mianuję kapelanem PKW KFOR w Kosowie [...]”<sup>11</sup>.

Kolejnym etapem formalnym udziału kapelana w misjach jest rozkaz szefa Sztabu Generalnego WP, który w swojej treści podkreśla: „kieruję [...] do wykonywania zadań na stanowisku ksiądz kapelan [...] art. 24 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1726 z póź. zm), oraz par. 4 ust. 2 rozp. Rady Ministrów z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie pełnienia służby wojskowej poza granicami państwa (Dz.U. z 2015 r., poz. 479)”<sup>12</sup>.

Potwierdzeniem udziału kapelana w misjach poza granicami kraju jest m.in. zaświadczenie Ordynariatu Polowego, w którym czytamy: „[...] w związku z art. 7 ust. 1 pkt 2 z dnia 19 sierpnia 2011 o weteranach działań poza granicami państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 937) [...] uczestniczył w działaniach poza granicami państwa: Polski Kontyngent Wojskowy w Siłach Międzynarodowych w Republice Kosowo i Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii oraz w Bośni i Hercegowinie od [...] do”<sup>13</sup>.

<sup>8</sup> Ustawa z dnia 19 lutego 1998 r. o zasadach użycia Sił Zbrojnych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w 1998 r., Dz.U. z 1998 r., nr 23, poz. 119.

<sup>9</sup> Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, Dz.U. 2023, poz. 755.

<sup>10</sup> Ibidem, art. 1.

<sup>11</sup> Dekret Biskupa Polowego o mianowaniu kapelanem XXXVI zmiany PKW KFOR w Kosowie ks. por. Sławomira Bylinę z dnia 5 kwietnia 2017 r., L.dz. 435/37-CP/2017.

<sup>12</sup> Rozkaz Nr 214/Pers./DO RSZ Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 14 kwietnia 2017 r.

<sup>13</sup> *Zaświadczenie udziału Sławomira Byliny w działaniach poza granicami kraju*, Ordynariat Polowy Nr 1/2019, Warszawa 28.01.2019 r.

## Kapelani w międzynarodowych misjach wojskowych w latach 1990–2023

Pierwszym kapelanem towarzyszącym żołnierzom biorącym udział w międzynarodowej misji pokojowej był ks. ppłk Stanisław Obszyński, który przyleciał z Polski na Wzgórze Golan w Syrii w Wielkanoc 1990 r. Kapłan przebywał wśród żołnierzy przez 10 dni i wygłosił rekolekcje, sprawował sakramenty i prowadził indywidualne rozmowy. Pierwszym etatowym kapelanem w misji UNDOF<sup>14</sup> był ks. kpt. Marek Major. W trakcie 36 zmian w latach 1990–2009 udział wzięło 20 kapelanów, niejednokrotnie po kilka zmian w ciągu rotacji PKW; byli to: ks. ppłk Stanisław Obszyński, ks. kpt. Marek Major, ks. kpt. Adam Sosonko, ks. kpt. Kazimierz Kruzel, ks. kpt. Henryk Sz wajkowski, ks. mjr Tadeusz Skrzyniarz, ks. kpt. Andrzej Dziwulski, ks. mjr Henryk Kaczmarek, ks. mjr Andrzej Stawarz, ks. mjr Zenon Sodzawiczny, ks. mjr Janusz Radzik, ks. mjr Adam Prus, ks. kpt. Mieczysław Oleksiuk, ks. mjr Bogdan Słotwiński, ks. mjr Janusz Kłopot, ks. ppłk Józef Michalik, ks. ppłk Edwin Czach, ks. mjr Zbigniew Krzesiński, ks. mjr Tadeusz Gryglicki<sup>15</sup>.

Kolejną misją, w której wzięli udział kapelani z Polski, była misja UNTAC<sup>16</sup> w Kambodży. W 3 zmianach PKW, w latach 1992–1993, wzięło udział 2 kapelanów – ks. kpt. Jerzy Niedbała i ks. mjr Czesław Olszak<sup>17</sup>.

Następna misja międzynarodowa ONZ, w której wzięli udział kapelani wojskowi, to misja UNIFIL<sup>18</sup>. Począwszy od 3. zmiany PKW, w 1994 r. posługę duszpasterską pełnił ks. mjr Krzysztof Majsterek, służbę tę zakończył w 2008 r. podczas 31 zmiany ks. kpt. Andrzej Piersiak. Jak wiadomo, wznowienie misji nastąpiło w 2019 r. i trwa ona do dziś, obowiązki kapelana jako pierwszy w nowym cyklu pełnił ks. kpt. Radosław Mazur. W sumie podczas 39 zmian w misji udział wzięło 23 kapelanów Ordynariatu Polowego: ks. mjr Krzysztof Majsterek, ks. mjr Wiesław Bożejewicz, ks. kpt. Tomasz Anisiewicz, ks. Leon Szot, ks. Jerzy Niedzielski, ks. kmr ppor. Jan Maliszewski, ks. mjr Andrzej Duda, ks. Piotr Gibasiewicz, ks. mjr Jerzy Suhecki, ks. Mariusz Śliwiński, ks. płk Roman Dziadosz, ks. kmr ppor. Zbigniew Rećko, ks. mjr Krzysztof Smoleń, ks. mjr Piotr Sroka, ks. kpt. Andrzej Piersiak<sup>19</sup>. Po dziesięciu latach nieobecności Polacy wrócili do Libanu<sup>20</sup>, podczas misji posługi-

<sup>14</sup> Misja UNDOF (United Nations Disengagement Observer Force) została powołana rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ S/RES/350 z 31 maja 1974 r. i trwała w latach 1974–2009.

<sup>15</sup> M. Sybilski, *Kapelani Wojska Polskiego w służbie pokoju, bezpieczeństwa i wolności narodów*, Warszawa 2021, s. 4–5.

<sup>16</sup> Misja UNTAC (United Nations Transitional Authority in Cambodia) została ustanowiona na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa S/RES/745 z dnia 28 lutego 1992 r.

<sup>17</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 6–7.

<sup>18</sup> Siły UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon) utworzono na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa S/RES/425 i S/RES/426 z 19 marca 1978 r.

<sup>19</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 8–9.

<sup>20</sup> G. Ciechanowski, P. Lotarski, *Powrót nad rzekę Litani. Polskie Kontyngenty Wojskowe w Siłach Pokojowych UNIFIL*, Olsztyn 2023.

wali kapelani: ks. kpt. Radosław Mazur, ks. por. Daniel Plejko, ks. por. Rafał Daniec, ks. mjr Karol Skopiński, ks. mjr Włodzimierz Skoczeń, ks. por. Andrzej Bawer, ks. kpt. Grzegorz Lach i ks. ppłk Tomasz Koczy.

W 4 zmianach misji UNPROFOR<sup>21</sup>, w latach 1992–1993, oraz w 3 zmianach misji UNCRO<sup>22</sup> w latach 1993–1995 w Chorwacji wzięło udział 3 kapelanów wojskowych; byli to: ks. kpt. Krzysztof Karpiński, ks. kpt. Zbigniew Sawicki oraz ks. kpt. Augustyn Rośły<sup>23</sup>.

Ważną z punktu widzenia prestiżu Polskich Sił Zbrojnych misją międzynarodową był udział żołnierzy Jednostki Specjalnej GROM na Haiti w latach 1994–1995 w ramach Multinational Forces<sup>24</sup>. Również w tej misji wziął udział kapelan wojskowy ks. kpt. Andrzej Jakubiak.

Podczas pierwszej zmiany misji IFOR<sup>25</sup> w 1996 r. postugę pełnił ks. mjr Andrzej Jakubiak, zaś w cyklu 16 zmian SFOR<sup>26</sup> w latach 1998–2004 wzięło udział 7 kapelanów – ks. mjr Andrzej Jakubiak, ks. kpt. Mariusz Śliwiński, ks. mjr Stefan Zdasienia, ks. mjr Mirosław Sułek, ks. mjr Krzysztof Karpiński, ks. kpt. Marek Reimer, ks. mjr Zbigniew Sawicki; dwunastu zmianach EUFORM ALTHEA<sup>27</sup> w latach 2004–2010 również towarzyszyło 7 kapelanów wojskowych, byli to: ks. kpt. Piotr Łuński, ks. ppłk Mirosław Sułek, ks. mjr Andrzej Migąta, ks. ppłk Czesław Olszak, ks. mjr Jerzy Niedzielski, ks. mjr Sławomir Pięt i ks. por. Grzegorz Przewrocki<sup>28</sup>. Warto dodać, że kolejni kapelani biorący udział w misji PKW KFOR postugiwali duszpastersko podczas trwania wymienionych misji do 2018 r.

Kolejna misja na Bałkanach KFOR<sup>29</sup> trwała od 1999 r., w 48 zmianach wzięło udział 28 księży kapelanów: ks. mjr Marek Strzelecki, ks. por. Tadeusz Gryglicki, ks. kpt. Władysław Kozicki, ks. ppłk Jarosław Antoszewski, ks. mjr Wacław Stępień, ks. ppłk Piotr Kowalczyk, ks. kpt. Krzysztof Smoleń, ks. mjr Tadeusz Gry-

<sup>21</sup> Misja UNPROFOR (United Nations Protection Force) uchwalona decyzją Rady Bezpieczeństwa ONZ rezolucją S/RES/743 w lutym 1992 r.

<sup>22</sup> Na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa S/RES/981 31 marca 1995 r. misja UNCRO (United Nations Confidence Restoration Operation) zastąpiła siły UNPROFOR w Chorwacji.

<sup>23</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 12–13.

<sup>24</sup> Rada Bezpieczeństwa ONZ wydała rezolucję nr 940 wzywającą do utworzenia Sił Wielonarodowych (Multinational Forces – MNF); zob.: H. Królikowski, *Wojskowa formacja specjalna GROM im. Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej 1990–2000*, Gdańsk 2002, s. 47–50.

<sup>25</sup> IFOR (Implementation Force) 16 grudnia 1995 r. zgodnie z rozdziałem VII Karty Narodów Zjednoczonych, na mocy rezolucji nr 1031, prowadził operację wojskową międzynarodowych Sił Implementacyjnych na terenie Bośni i Hercegowiny.

<sup>26</sup> Na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1088 z 12 grudnia 1996 r. Siły Przywracania Pokoju IFOR zostały przemianowane na Siły Stabilizujące (SFOR).

<sup>27</sup> Misja rozpoczęła się 2 grudnia 2004 r. Podstawowym celem operacji było zapewnienie bezpieczeństwa ludności Bośni i Hercegowiny oraz wypełnienie zadań określonych w aneksach 1A i 2 porozumienia z Dayton z 1995 r.

<sup>28</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 14–15.

<sup>29</sup> Misja KFOR rozpoczęła się 12 czerwca 1999 r. na mocy mandatu ONZ, w dwa dni po przyjęciu przez Radę Bezpieczeństwa ONZ rezolucji nr 1244.

glicki, ks. ppłk Augustyn Rosły, ks. mjr Władysław Jasica, ks. kpt. Artur Majorek, ks. por. Przemysław Tur, ks. por. Maciej Kalinowski, ks. ppłk Mariusz Śliwiński, ks. por. Grzegorz Lach, ks. por. Sławomir Bylina, ks. ppor. Błażej Woszczek, ks. mjr Tomasz Koczy, ks. ppłk Marcin Kwiatkowski, ks. por. Łukasz Siedlecki, ks. mjr Michał Zieliński, ks. por. Rafał Kaniecki, ks. por. Karol Biegluk<sup>30</sup> oraz ks. por. Paweł Sauć, ks. ppłk Rafał Kaproń, ks. kpt. Tomasz Serwin, ks. por. Marcin Naglik i ks. kpt. Marek Bolanowski.

W 10 zmianach OEF<sup>31</sup> w latach 2002–2007 wzięło udział 4 kapelanów: ks. mjr Augustyn Rosły, ks. mjr Andrzej Jakubiak, ks. mjr Jan Zapotoczny, ks. ppłk Mariusz Siwiński. W 15 zmianach ISAF<sup>32</sup> w latach 2007–2014 wzięło udział 28 kapelanów: ks. mjr Paweł Wójcik, ks. ppłk Piotr Kowalczyk, ks. mjr Henryk Kaczmarek, ks. ppłk Zbigniew Sawicki, ks. kpt. Krzysztof Kacorzyk, ks. ppłk Bogdan Słotwiński, ks. ppłk Waldemar Rawiński, ks. mjr Władysław Jasica, ks. mjr Mariusz Tołwiński, ks. ppłk Zbigniew Kłusek, ks. ppor. Stanisław Denys, ks. mjr Władysław Kozicki, ks. kpt. Rafał Kaproń, ks. por. Krzysztof Szpyt, ks. mjr Sławomir Szelaḡowski, ks. ppłk Jerzy Suchecki, ks. mjr Jan Zapotoczny, ks. kpt. Krzysztof Kara, ks. płk Jerzy Niedzielski, ks. kpt. Tomasz Koczy, ks. ppor. Ireneusz Biruś, ks. płk Zbigniew Rećko, ks. ppor. Władysław Włodarczyk, ks. ppor. Artur Samsel, ks. płk Roman Dziadosz, ks. mjr Tomasz Paroń, ks. por. Adam Tur i ks. ppłk Włodzimierz Skoczeń<sup>33</sup>. W 13 misjach PKW RSM<sup>34</sup> w latach 2014–2021 wzięło udział 12 kapelanów: ks. ppłk Piotr Kowalczyk, ks. por. Władysław Włodarczyk, ks. por. Marek Drabik, ks. por. Sebastian Semrau, ks. mjr Władysław Jasica, ks. por. Krzysztof Ziobro, ks. mjr Sebastian Piekarski, ks. kpt. Przemysław Tur, ks. kpt. Maciej Kalinowski, ks. por. Krzysztof Ziobro, ks. por. Mariusz Leonik i ks. por. Błażej Woszczek<sup>35</sup>. W sumie, jak wykazują dane, w misjach w Afganistanie wzięło udział 44 kapelanów, w tym kilku z nich kilkukrotnie.

Przy granicy z Afganistanem w latach 2005–2006 miała miejsce również misja SWIFT RELIEF Pakistan<sup>36</sup>, w której brał udział kapelan ks. ppłk Mariusz Śliwiński<sup>37</sup>.

W 15 zmianach PKW w Iraku MNF-I i NMI<sup>38</sup> wzięło udział 30 kapelanów: ks. mjr Mariusz Stolarczyk, ks. ppłk Wiesław Okoń, ks. ppłk Piotr Majka, ks. kpt. Mi-

---

<sup>30</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 16–17.

<sup>31</sup> Enduring Freedom (OEF) 7 października 2001 – 31 grudnia 2014 r.; następczyni operacji Freedom's Sentinel.

<sup>32</sup> Międzynarodowe Siły Wsparcia Bezpieczeństwa (International Security Assistance Forces – ISAF).

<sup>33</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 19.

<sup>34</sup> Polski Kontyngent Wojskowy w misji Resolute Support Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Islamskiej Republice Afganistanu (PKW RSM).

<sup>35</sup> Ibidem.

<sup>36</sup> Na prośbę rządu pakistańskiego 11 października 2005 NATO rozpoczęło operację Swift Relief, mającą na celu udzielenie niezbędnej pomocy humanitarnej

<sup>37</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 23

<sup>38</sup> 10 października 2002 obie izby Kongresu USA upoważniły administrację amerykańską do przeprowadzenia akcji wojskowej przeciwko Irakowi. Operacja Iraqi Freedom (2003–2008), NATO NTM-I (2005–2011), od 2019 r. INHERENT RESOLVE.

rosław Biernacki, ks. por. Mariusz Tołwiński, ks. ppłk Czesław Olszak, ks. ppłk Krzysztof Karpiński, ks. mjr Henryk Kaczmarek, ks. mjr Adam Bazylewicz, ks. mjr Waldemar Rawiński, ks. por. Rafał Kaproń, ks. ppłk Zygmunt Kaźmierak, ks. mjr Piotr Kowalczyk, ks. kpt. Wojciech Szerszeń, ks. ppłk Marek Jaraszek, ks. kpt. Jacek Skwarek, ks. ppłk Mirosław Kwiatkowski, ks. mjr Szczepan Madoń, ks. kpt. Władysław Jasica, ks. mjr Jerzy Niedzielski, ks. por. Sebastian Piekarski, ks. mjr Jerzy Suchecki, ks. por. Rafał Daniec, ks. ppłk Robert Krzysztofiak, ks. kpt. Grzegorz Lach, ks. mjr Grzegorz Bechta, ks. mjr Adam Tur<sup>39</sup>, ks. mjr Artur Majorek, ks. por. Michał Kollek i ks. mjr Marek Drabik.

Warto w tym miejscu wymienić kapelanów biorących udział w misjach afrykańskich w misji EUFOR RD Kongo<sup>40</sup> – w 2006 r. posługę duszpasterską pełnił ks. mjr Tomasz Paroń, podobnie brał on udział w pierwszych dwóch zmianach misji EUFOR Tchad/RCA<sup>41</sup> w latach 2008–2009, w trzeciej zmianie obecny był ks. kpt Tomasz Skupień.

Misje we Włoszech w ramach 4 PKW Sophia<sup>42</sup> reprezentowało 4 kapelanów: ks. ppor. Paweł Antkiewicz, ks. por. mar. Michał Kollek, ks. ppłk Adam Rogacki, ks. ppor. Mariusz Gawłowski<sup>43</sup>, oraz 7 w misjach IRINI<sup>44</sup>: ks. ppor. Mariusz Gawłowski, ks. ppor. Andrzej Bawer, ks. ppor. Łukasz Matuszczak, ks. ppor. Paweł Tomasz Jaworski, ks. por. Tomasz Wojciechowski, ks. por. Artur Janczarek, ks. mjr Piotr Rokita.

W misji Łotwa NATO EFP BG<sup>45</sup> od 2017 r. w 12 zmianach biorą udział kapelani ks. mjr Grzegorz Przewrocki, ks. mjr Rafał Kaproń, ks. ppor. Tomasz Serwin, ks. ppor. Karol Biegluk, ks. mjr Wojciech Kułak, ks. ppor. Marcin Naglik, ks. mjr Łukasz Hubacz, ks. ppor. Artur Janczarek, ks. ppor. Łukasz Szumski, ks. ppor. Emil Skobel oraz ks. por. Łukasz Matuszczak.

W misji Rumunia NATO tFP BG<sup>46</sup> w 11 zmianach uczestniczyło 11 kapelanów, byli to: ks. mjr Tomasz Krawczyk, ks. kpt. Adam Tur, ks. mjr Wojciech Szerszeń,

<sup>39</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 21.

<sup>40</sup> 25 kwietnia 2006 r. Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęła rezolucję nr 1671 (2006) zezwalającą na tymczasowe rozmieszczenie sił zbrojnych Unii Europejskiej (EUFOR DR Kongo).

<sup>41</sup> Misja EUFOR TCHAD/RCA na podstawie mandatu ONZ zapewnionego rezolucją nr 1778 Rady Bezpieczeństwa ONZ z 25 września 2007 r.

<sup>42</sup> W maju 2015 r. Rada Unii Europejskiej ustanowiła misję EUNAVFOR MED której celem było rozbijanie przemytu migrantów i handlu ludźmi w centralnej części Morza Śródziemnego. We wrześniu 2015 r. misja otrzymała nazwę Sophia.

<sup>43</sup> M. Sybilski, op. cit., s. 29.

<sup>44</sup> 31 marca 2020 r. Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o zakończeniu operacji EUNAVFOR MED SOPHIA i rozpoczęciu z dniem 1 kwietnia 2020 r. operację EUNAVFOR MED IRINI.

<sup>45</sup> W rezultacie postanowień podjętych w trakcie szczytu NATO w Warszawie w dniach 8–9 lipca 2016 r. enhanced Forward Presence (eFP), wzmocniona Wysunięta Obecność – zwiększenie potencjału obrony i sił odstraszania poprzez utworzenie w Polsce, Litwie, Łotwie i Estonii batalionowych grup bojowych złożonych z kontyngentów państw członkowskich.

<sup>46</sup> W nawiązaniu do misji eFP powołano tailored Forward Presence (tFP), dostosowana Wysunięta Obecność – wzmocnienie bezpieczeństwa Rumunii i Bułgarii.

ks. mjr Krzysztof Szustak, ks. mjr Maciej Śliwa, ks. mjr Karol Skopiński, ks. mjr Tomasz Szepliński, ks. ppor. Piotr Antoniuk, ks. ppor. Krzysztof Kuliński, ks. ppor. Łukasz Węglowski i ks. por. Albert Adamczyk.

W misjach morskich brali udział kolejno kapelani: na ORP „Czernicki” w 2003 r. służył ks. mjr Czesław Olszak<sup>47</sup>; w 2010 r. – ks. kmdr ppor. Radosław Michnowski<sup>48</sup>; w 2011 r. – ks. ppor. Radosław Mazur<sup>49</sup>; w 2013 r. – ks. kmdr ppor. Radosław Michnowski<sup>50</sup> oraz w 2017 r. – ks. por. Piotr Listopad; na ORP „Pułaski”<sup>51</sup> w 2008 r. – ks. por. Tomasz Koczy; w 2019 r. ks. kpt. Artur Samsel<sup>52</sup>.

W ramach misji INHERENT RESOLVE<sup>53</sup> w Kuwejcie w latach 2016–2018 udział wzięło 4 kapelanów: ks. kpt. Hubert Andrzejewski, ks. por. Dariusz Kamiński, ks. ppor. Rafał Daniec i ks. kpt. Piotr Rokita.

W misji PKW Turcja<sup>54</sup>, rozpoczętej w 2021 r. wzięło udział 5 kapelanów: ks. por. Paweł Antkiewicz, ks. ppor. Marek Pruszkowski, ks. mjr Hubert Andrzejewski, ks. Paweł Jaworski i ks. kpt. Tomasz Wojciechowski.

W trakcie misji PKW Orlik 11 na Litwie<sup>55</sup> w latach 2022–2023 służył ks. ppor. Tomasz Miencicki.

Warto również wspomnieć o udziale duszpasterstwa wojskowego w Belgii w ramach Przedstawicielstwa Wojskowego przy Komitecie Wojskowym Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, posługę pełnili: ks. płk Augustyn Rośły, ks. płk Henryk Polak, ks. ppłk Ryszard Stępień, ks. ppłk Mariusz Tołwiński, ks. płk Paweł Piontek i ks. płk Grzegorz Przewrocki.

## Podsumowanie

Udział kapelanów wojskowych w międzynarodowych misjach poza granicami państwa jest odnotowany w dziejach Wojska Polskiego. Przy uwzględnieniu uwarunkowań prawnych, w publikacji ukazano ich obecność praktycznie we wszystkich Polskich Kontyngentach Wojskowych po 1990 r. Podliczając udział

---

<sup>47</sup> Udział w operacji Iraq Freedom.

<sup>48</sup> Jako okręt dowodzenia Stałego Zespołu Sił Obrony Przeciwminowej NATO (SNMCMG1).

<sup>49</sup> W ramach Operacji Active Endeavour.

<sup>50</sup> Jako okręt dowodzenia Grupy 1 Stałego Zespołu Sił Obrony Przeciwminowej NATO (SNMCMG1).

<sup>51</sup> Udział w operacji antyterrorystycznej ACTIVE ENDEAVOUR u wybrzeży Morza Śródziemnego oraz dyżur w składzie SNMG-1.

<sup>52</sup> Udział w składzie SNMG-1 w Siłach Odpowiedzi NATO.

<sup>53</sup> Międzynarodowa interwencja przeciwko Państwu Islamskiemu – autoryzowana 7 sierpnia 2014 przez prezydenta Stanów Zjednoczonych. Operacja Inherent Resolve w latach 2016–2018.

<sup>54</sup> Tailored Assurance Measures Turkey, NATO z postanowień zawartych w Initiation Order For The Implementation Of Tailored Assurance Measures For Turkey dated 04 March 2016.

<sup>55</sup> Misja wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Baltic Air Policing w rejonie Państw Bałtyckich.



kapelanów wojskowych w latach 1990–2023, w 222 zmianach PKW, ogólnie licząc, wzięło udział 180 kapelanów<sup>56</sup>. Warto podkreślić, że do najbardziej licznych należały misje na Bałkanach, gdzie w sumie wzięło udział 52 kapelanów (KFOR od 1999 r. w 48 zmianach wzięło udział 28 księży kapelanów; w misji IFOR w 1996 r. jeden ksiądz; w 16 zmianach SFOR w latach 1998–2004 wzięło udział 6 kapelanów, w 12 zmianach EUFORM ALTHEA w latach 2004–2010 wzięło udział 7 kapelanów). W misji w Afganistanie wzięło udział łącznie 44 kapelanów (w 10 zmianach OEF w latach 2002–2007 wzięło udział 4 kapelanów; w 15 zmianach ISAF w latach 2007–2014 wzięło udział 28 kapelanów; w 13 misjach PKW RSM w latach 2014–2021 wzięło udział 12 kapelanów). Liczny skład kapelanów wystąpił w 15 zmianach PKW w Iraku, gdzie udział wzięło 30 kapelanów. W misji UNDOOR w latach 1990–2009, w 36 zmianach udział wzięło 20 kapelanów.

Do akcji trwających krócej i z mniej licznym udziałem kapelanów należały misje UNTAC w Kambodży, prowadzone w latach 1992–1993, gdzie posługiwało 2 kapelanów. W 4 zmianach misji UNPROFOR, w latach 1992–1993, oraz w 3 zmianach misji UNCRO w latach 1993–1995 w Chorwacji wzięło udział 3 kapelanów. Misje afrykańskie EUFOR RD Konga w 2006 r. objęła posługa 1 kapelana, w misji EUFOR Tchad/RCA w latach 2008–2009 uczestniczyło 2 kapelanów. Szczególnej misji Jednostki Specjalnej GROM na Haiti – prowadzonej w latach 1994–1995 w ramach Multinational Forces – towarzyszył 1 kapelan. Do ważnych zadań należał ponadto udział 6 kapelanów w misjach morskich oraz w Kuwejcie – gdzie służyło 4 kapelanów.

Do współcześnie prowadzonych akcji na terenie Europy należą misje we Włoszech, realizowane pod kryptonimem SOPHIA – w PKW służy 4 kapelanów; IRINI – 7 kapelanów, a także Łotwa NATO EFP BG – 12 kapelanów; Rumunia NATO EFP BG – 11 kapelanów; Turcja – 6 kapelanów.

## Bibliografia

### Akty prawne

Dekret Biskupa Polowego o mianowaniu kapelanem XXXVI zmiany PKW KFOR w Kosowie ks. por. Sławomira Bylinę z dnia 5 kwietnia 2017 r. L.dz. 435/37-CP/2017.

Konstytucja apostolska *Spirituali militum curie* z 21 kwietnia 1986 r., „Acta Apostolicae Sedis” 1986, vol. 78, s. 481–486.

---

<sup>56</sup> W celu dookreślenia należy zaznaczyć, że pod uwagę został wzięty rodzaj misji i niepowtarzanie się udziału kapelana w jednym PKW. Kapelani powtarzali swoją obecność na misjach w trakcie różnych zmian.

Rozkaz Nr 214/Pers./DO RSZ Szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 14 kwietnia 2017 r.

*Statut Ordynariatu Polowego w Polsce*, „Biuletyn Urzędowy Ordynariatu Polowego” 2021, nr 1 (1), s. 10.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. *o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa*, Dz.U. 2023, poz. 755.

Ustawa z dnia 19 lutego 1998 r. *o zasadach użycia Sił Zbrojnych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w 1998 r.*, Dz.U. 1998, nr 23, poz. 119.

Zaświadczenie udziału Sławomira Byliny w działaniach poza granicami kraju, Warszawa 28.01.2019, nr 1.

### Opracowania

Bylina S., *Kapelani wojskowi garnizonu Szczecin w posłudze duszpasterskiej podczas misji NATO*, [w:] *Służby specjalne i inne podmioty w systemie bezpieczeństwa państwa*, red. M. Cupryjak, T. Grzywański, P. Nowak, wyd. Zapol Sobczyk, Szczecin 2016, s. 149–156.

Bylina S., *Kapelani wojskowi Południowego Podlasia w posłudze duszpasterskiej w misjach NATO i EU*, „Drohiczyński Przegląd Naukowy” 2017, nr 9, s. 267–277.

Bylina S., *Życie obozowe w Camp Marechal de Lattre de Tassigny w Novo Selo podczas XXXVI zmiany PKW KFOR w Kosowie*, [w:] *Sztuka przetrwania. Życie codzienne w ekstremalnych warunkach obozowych w XX–XXI wieku*, red. Z. Chyra-Rolicz, M. Fałdowska, Uniwersytet Przyr.-Hum. w Siedlcach, Siedlce 2019, s. 397–413.

Bylina S., Ciechanowski G., *12. Batalion Dowodzenia Ułanów Podolskich. Służba, dzieje, tradycje*, Wydawnictwo Naukowe Wyd. Hum. US Minerwa, Szczecin 2017.

Ciechanowski G., *Operacje pokojowe ONZ w XX wieku*, Adam Marszałek, Toruń 2013.

Ciechanowski G., Lotarski P., *Powrót nad rzekę Litani. Polskie Kontyngenty Wojskowe w Siłach Pokojowych UNIFIL*, Instytut Nauk Politycznych UWM, Olsztyn 2023.

Gągor F., Paszkowski K., *Międzynarodowe operacje pokojowe w doktrynie obronnej RP*, Adam Marszałek, Toruń 1999.

Głódź S.L., *Duszpasterstwo wojskowe w misjach pokojowych*, [w:] *Historia duszpasterstwa wojskowego na ziemiach polskich*, red. J. Ziółek i in., Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2004, s. 17–54.

Kępa Z., *Służba duszpasterska kapelanów Ordynariatu Polowego na misjach poza granicami państwa*, [w:] *W służbie społeczeństwu. Polska w obronie praw człowieka na świecie i w kraju*, red. J. Stala, M. Butrymowicz, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2022, s. 45–57.

- Królikowski H., *Wojskowa formacja specjalna GROM im. Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej 1990–2000*, GDW, Gdańsk 2002.
- Marszałek M., Limanowski J.T., *Operacje pokojowe Organizacji Narodów Zjednoczonych. Geneza. Struktura. Planowanie*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2011.
- Płoski T., *Duszpasterstwo w Wojsku Polskim. Studium prawne z uwzględnieniem praw człowieka i prawa humanitarnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2006.
- Sybilski M., *Kapelani Wojska Polskiego w służbie pokoju, bezpieczeństwa i wolności narodów*, Centrum Weterana Działań Poza Granicami Państwa, Warszawa 2021.
- Szot L., Bałtaj M., *Duszpasterstwo wojskowe w misjach pokojowych i stabilizacyjnych Polskich Sił Zbrojnych*, [w:] *Formy duszpasterstwa w Wojsku Polskim*, red. ks. L. Szot, Bonus Liber – Caritas Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego, Warszawa 2010, s. 7–48.

## Participation of military chaplains in international missions abroad

### Summary

As part of the pastoral service in the Military Ordinariate, in addition to the basic tasks in the country, participation in missions abroad is also assigned. Since 1990, military chaplains have been actively involved in missions organized by the UN, NATO and the EU. The form and scope of service are regulated by individual legal provisions from both the Ministry of National Defense and the Catholic Church. The aim of the publication is to show the presence of military chaplains in international missions abroad in the years 1990–2023.

**Keywords:** military chaplain, Church, war, peace, security.